

здійснити необхідне впровадження якісних змін, інновацій, провести оптимізацію бізнес-процесів.

Список використаних джерел:

1. Яновицька Г. Б. Споживач-замовник як сторона договору консалтингу. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція.* № 31. 2018. С. 92–94.
2. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 № 435-IV. *Відомості Верховної Ради України.* 2003. № 40. С. 356.

АНДРІЄВСЬКА Людмила,
старший викладач кафедри
цивільно-правових дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

**ПРОБЛЕМАТИКА ОЦІНКИ ДОКАЗІВ У СУДІ АПЕЛЯЦІЙНОЇ
ІНСТАНЦІЇ В ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ**

Актуальним питанням на сьогоднішній день постає питання оцінки доказів у суді апеляційної інстанції в цивільному судочинстві, з огляду на те, що якщо стороною подано докази, які могли бути подані до суду першої інстанції проте без поважних причин цього не було здійснено, то вони не приймаються судом апеляційної інстанції. Більш того, така позиція постає також щодо подання доказів до суду касаційної інстанції.

Доказування в суді апеляційної інстанції має свою специфіку, що обумовлено сутністю та значенням апеляційного провадження. Апеляційний суд досліджує лише ті докази, які судом першої інстанції були дослідженні з порушенням встановленого порядку або в дослідженні яких було неправомірно відмовлено. ЦПК України встановлює також можливість подання до суду апеляційної інстанції нових доказів. Апеляційний суд досліджує нові докази, якщо їх неподання до суду першої інстанції було зумовлено поважними причинами. Встановлення обмежень, умов щодо здійснення вказаного права в ЦПК України свідчить про закріплення в національному законодавстві неповної апеляції [1, с.492].

Чинний ЦПК України закріплює можливість подачі нових доказів до суду апеляційної інстанції та їх дослідження. Суд апеляційної інстанції може встановлювати нові факти, досліджувати нові докази, а також докази, які, на думку осіб, що беруть участь у справі, судом першої інстанції досліджувались із порушенням встановленого ЦПК порядку. Наприклад, суд послався на докази, які, як вбачається з протоколу судового засідання, судом не оголошувались і не досліджувались, на що звертає увагу скаржник; свідки були допитані судом у порядку встановленим ЦПК України.

Цивільне процесуальне законодавство України не містить узагальненого визначення «нових доказів», що призводить до різного тлумачення їх на практиці. Це у свою чергу, тягне за собою наслідки допущення помилок при їх застосуванні, порушення прав осіб, які брали участь у справі. ЦПК України не розкриває й зміст поняття «додаткові докази». Що стосується апеляційного провадження, то законодавче закріплення даних понять має істотне значення. Це пов'язано з тим, що суд апеляційної інстанції приймає нові докази лише за певних умов, чітко вказаних у законодавстві. Що ж стосується додаткових доказів, то така вимога відсутня [2].

Європейський Суд з прав людини також звертає увагу на допустимість доказів та їх оцінку. Компетенцією національних судів і ЄСПЛ не підніятиме власною позицією оцінку фактів, яку їм було надано в межах національного провадження, гарантуючи право на справедливий судовий розгляд. Стаття 6 Конвенції водночас не встановлює жодних правил щодо допустимості доказів або способів їх оцінки, що є предметом регулювання національного законодавства та оцінки національними судами (справа «Трофимчук проти України» від 28.10.2010 року) [3].

Постанова Верховного Суду від 04 липня 2018 року №369/1923/15-ц підкреслює, що засади рівності і змагальності у судовому процесі виведені ним із принципу верховенства права, якому підпорядкована вся Конвенція, та є складовими частинами права на справедливий суд, гарантованого статтею 6 Конвенції. Принцип рівності сторін у процесі у розумінні справедливого балансу між сторонами вимагає, щоб кожній стороні надавалася розумна можливість представити справу в таких умовах, які не ставлять цю сторону у суттєво не вигідне становище відносно іншої сторони [4].

Докази, нові докази приймаються судом апеляційної інстанції лише у випадку обґрунтування особою: незаконності відмови суду першої інстанції в прийнятті наданих нею доказів, недослідження залучених до справи доказів, неможливості їх подачі до суду першої інстанції з причин, що не залежали від неї та які є поважними; необхідності їх представлення в суді апеляційної інстанції, і якщо суд визнає ці обґрунтування переконливими. Нові докази можуть бути не прийняті судом апеляційної інстанції, якщо буде встановлено, що особа, яка їх подала, недобросовісно користувалася своїми правами в суді першої інстанції, зокрема, усвідомлено притримувала докази, що, у свою чергу, має наслідком затягування процесу по справі. Слід зазначити, що норми цивільного процесуального законодавства України, що визначають можливість подачі нових доказів до суду апеляційної інстанції, потребують детальної регламентації. У них має міститись загальне правило про недопустимість подачі нових доказів до суду апеляційної інстанції та винятки з нього, що мають бути чітко визначені.

Закріплення письмової форми зазначення, подання нових доказів до суду апеляційної інстанції активізує осіб, які беруть участь у справі, в суді

першої інстанції, і як наслідок, попереджає «притримування» доказів, затягування процесу, визначає часові межі здійснення права на подання нових доказів (протягом строку апеляційного оскарження), сприяє виконанню судом апеляційної інстанції завдань щодо перевірки законності та обґрунтованості рішень, ухвал суду першої інстанції, що не набрали законної сили. Проведене дослідження спонукає до розгляду низки правових питань. Тому подальші розвідки з цієї проблематики вбачаються в детальному дослідженні суб'єктів реалізації права подання нових доказів до суду апеляційної інстанції.

Виходячи із процесуально-правового статусу судів апеляційної та касаційної інстанцій у цивільному процесі, можна стверджувати, що вони проводять оцінку доказів у цивільній справі. Особливістю оцінки доказів у суді апеляційної інстанції є те, що суд повинен враховувати існуючі обмеження допуску в цивільну справу нових доказів, вирішуючи таким чином питання допустимості, що належить до критеріїв оцінки доказів. Специфікою оцінки доказів у суді касаційної інстанції є те, що він здійснює переоцінку доказів тільки по тих фактах, що встановлювалися у суді першої та апеляційної інстанцій для вирішення питання, чи була правильно обрана норма матеріального права або чи не було вчинено процесуального правопорушення, яке потягло за собою неправильне вирішення цивільної справи [5, с.75].

Отже, питання оцінки доказів у суді апеляційної інстанції в цивільному судочинстві розглядається в першу чергу з огляду на допустимість та достовірність поданих доказів, проте більш важливим аспектом є неможливість подання доказів до суду апеляційної інстанції без обґрунтування причини неподання їх до суду першої інстанції. Крім того, кодексом передбачена можливість долучення доказів шляхом подання клопотання, проте і у такому випадку сторона повинна обґрунтувати необхідність долучення таких доказів та обґрунтування причини неможливості їх долучення у суді першої інстанції.

Список використаних джерел:

1. Трач О.М. Окремі питання доказування в суді апеляційної інстанції. Форум права. №3. 2008. с. 490-496
2. Цивільний процесуальний кодекс України. Відомості Верховної Ради України (ВВР). 2004. (дата звернення 21.10.2021) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text>. 5
3. Рішення Європейського Суду з прав людини Справа «Трофимчук проти України» (Заява № 4241/03) від 28.10.2010 URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_846#Text
4. Постанова Верховного Суду від 04 липня 2018 року №369/1923/15-ц. URL: <https://zakononline.com.ua/court-decisions/show/75241756>
5. Угриновська О., Трусевич Н-С. Оцінка допустимості доказів: законодавча регламентація та судова практика. Підприємництво, господарство і право. №12. 2019. с. 73-78